Kristján Þór Júlíusson

sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

15. júní 2018

Efni: Tillaga LS að heildarafla fiskveiðiárið 2018/2019

Landssamband smábátaeigenda hefur haft til skoðunar skýrslu Hafrannsókna-stofnunar um aflahorfur fiskveiðiárið 2018/2019, sem kynnt var 13. júní sl.

Eins og venja er byggjast tillögur LS á upplýsingum úr skýrslu stofnunarinnar um nytjastofna sjávar og upplýsingum frá félagsmönnum undanfarin ár.

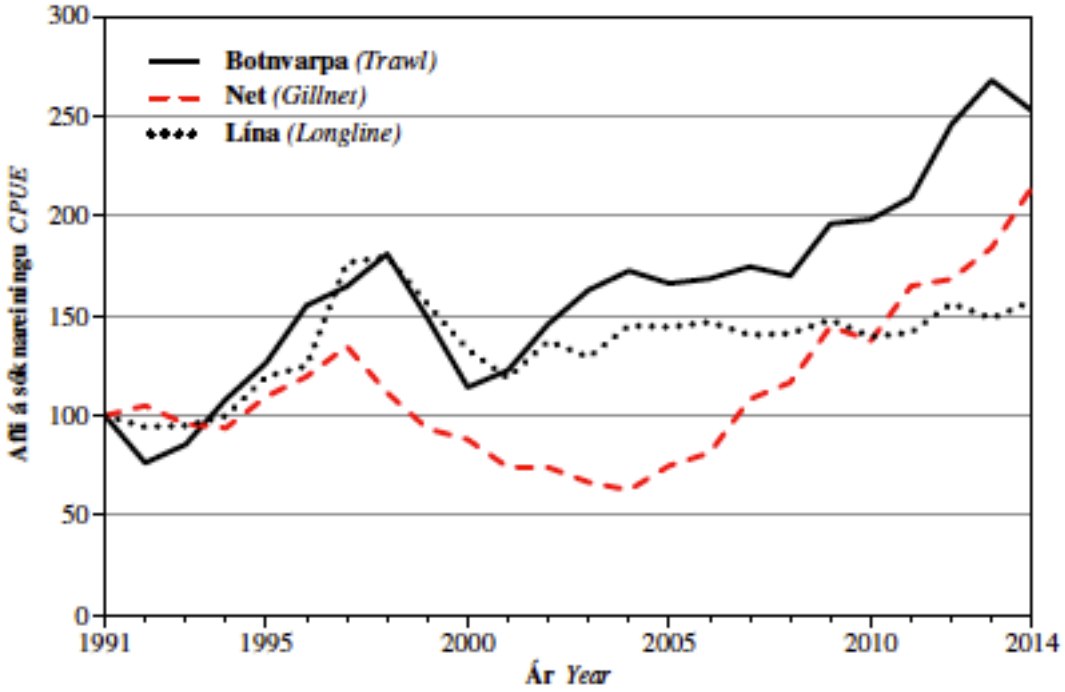
LS fagnar þeim árangri sem náðst hefur í uppbyggingu helstu bolfiskstofna hér við land og telur að megin ástæða hennar sé að dregið hefur verið úr togveiðum á grunnslóð. LS leggur áherslu á að ekki verði rýmkað fyrir veiðum með togveiðafærum á þessum svæðum.

Tillögur LS ná til 9 tegunda og eru eftirfarandi:

	Tillögur LS	Tillaga HAFRÓ 2018/2019
Þorskur	*289.000 tonn*	264.437
Ýsa	*60.000 tonn*	57.982
Ufsi	*79.000 tonn*	79.092
Steinbítur	*10.000 tonn*	9.020
Langa	*6.000 tonn*	6.225
Keila	*4.000 tonn*	3.776
Skötuselur	*1.000 tonn*	722
Grásleppa		1.557
Blálanga	*1.500 tonn*	1.520

Þorskur - leyfilegur heildarafli verði 289 þúsund tonn.

Engum þeirra fjölmörgu sjómanna, sem yrkja Íslandsmið, blandast hugur um að þorskur er nú í meira magni en á síðasta áratug 20. aldar og fram til þessa árs. Sjómenn merkja slíkt best á aflabrögðum, góður afli fæst í öll veiðarfæri. Meðfylgjandi mynd, sem tekin er úr skýrslu Hafrannsóknastofnunar 2015, um þorskafla á sóknareiningu staðfestir þeirra upplifun. Það er miður að sams konar mynd er ekki að finna í þremur síðustu skýrslum, þess er þó getið nú að afli á sóknareiningu hafi verið hár á undanförnum árum í helstu veiðarfæri.

Landssamband smábátaeigenda hefur á undanförnum árum hvatt til meiri þorskveiði en tillögur Hafró hafa boðað. Tillögur LS hafa lengst af verið á hógværum nótum, ef undan er skilið síðasta ár þegar LS gerði tillögu um að heimilt yrði að veiða 20,8% meira en Hafrannsóknastofnun ráðlagði. Tillaga LS nú gerir ráð fyrir nýrri nálgun sem reiknar heildarafla upp um 9,3%.

Því miður hefur félagið ekki fengið þau viðbrögð sem það hefur talið sig eiga skilið. Einkum hefur því verið borið við að stjórnvöld væru bundin af aflareglu og eðlilegt væri að notast við bestu fáanlegu þekkingu við ákvörðun um heildarafla, en þar er átt við upplýsingar frá sérfræðingum Hafrannsóknastofnunar.

LS er þeirrar skoðunar að þekking sjómanna eigi að vega inn í ákvörðun ráðherra og ítrekar hana hér með. LS hefur í því skyni ekki legið á liði sínu að koma á framfæri sjónarmiðum félagsmanna eins vel rökstuddum og kostur er. Sérstaklega er þetta ítrekað hér þar sem aflaregla var samþykkt nánast óbreytt fyrir þremur árum. Sjá nánar athugasemdir LS við aflareglu, grein þv. formanns LS „Endurskoðun aflareglu í þorski“ og grein framkvæmdastjóra LS.

Hér er um gríðarlega hagsmuni að ræða. Þorskurinn trónir yfir aðrar tegundir í aflaverðmætum (47% á síðasta ári) og er undirstaða sjávarútvegs á Íslandi. Það er í

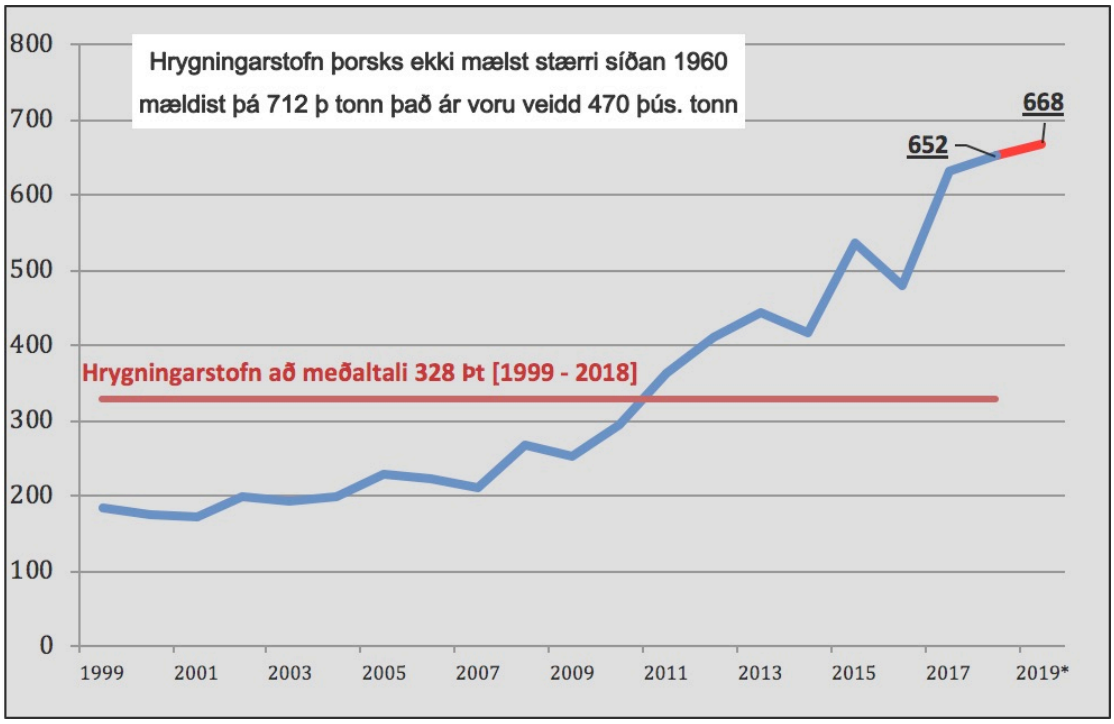
raun óskiljanlegt að stjórnvöld hafi samþykkt aflareglu þar sem ekki er hægt að bregðast við sjónarmiðum sjómanna og treysta þannig enn frekar að varkárni sé gætt við veiðar og nýtingu þorskstofnsins.

Hér með er hvatt til tafarlausrar endurskoðunar þar sem tekið verði tillit til sjónarmiða sem hér hafa verið tilgreind til viðbótar athugasemdum LS frá 18. janúar 2015.

LS óskar sérstaklega eftir því við hæstvirtan ráðherra að hann leggi mat á eftirtalin atriði áður en hann tekur ákvörðun um heildarafla í þorski fyrir fiskveiðiárið 2018/2019.

a. Hrygningarstofn mælist nú 652 þúsund tonn sem er 36% stækkun á tveimur árum. Þar með er staðfestur styrkleiki þar sem leita þarf aftur um rúma hálfa öld (1960) til að finna viðlíka mælingu. Það ár voru veidd 470 þúsund tonn af þorski.

   Hrygningarstofn nú er vel fyrir ofan 20 ára meðaltal 1999 – 2018 sem er 328 þúsund tonn. Allt þetta byggir góðan grunn undir tillögu LS um stóraukna veiði.

b. Frá og með árinu 2007 hefur veiðistofn verið í örum vexti. Hann hefur nánast tvöfaldað þyngd sína á tveimur áratugum, 741.000 tonn (1999) í 1.357.000 tonn. Veiðistofn hefur í nútíma ekki mælst stærri síðan árið 1980. Það ár voru veidd 432 þúsund tonn af þorski.

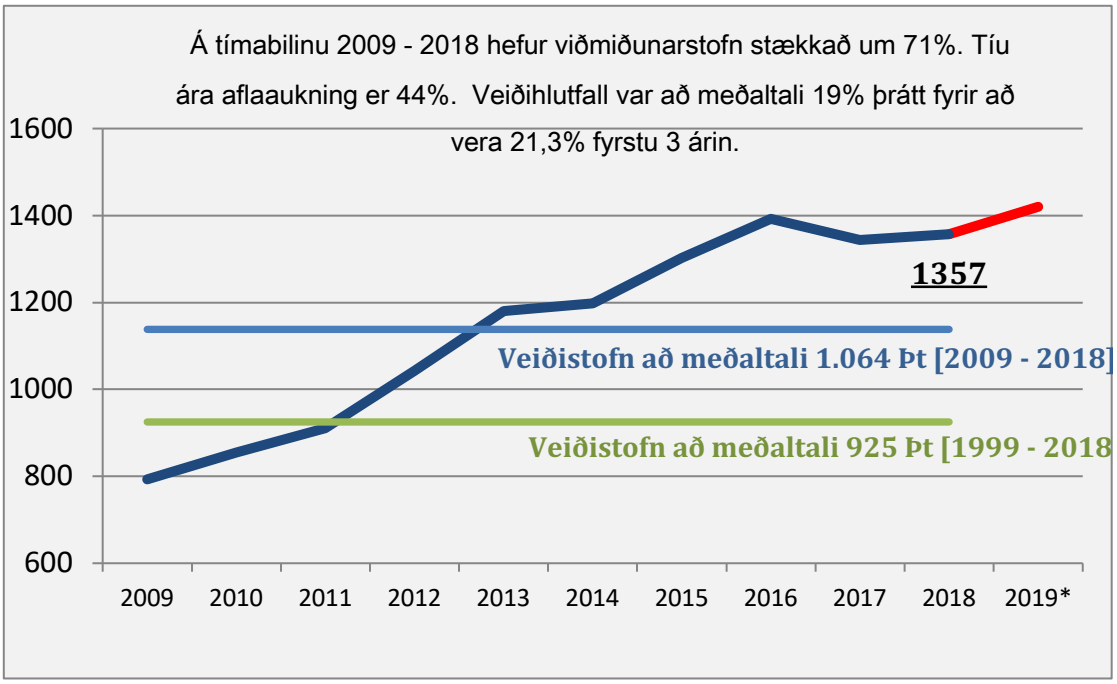
   LS vekur athygli á að veiðistofn mældist að meðaltali 925 þúsund tonn tímabilið 1999 – 2018 og í nær tíma 1.064 þúsund tonn 2009 – 2018 sem er 15% stækkun.

Stofninn er án alls vafa í miklu stækkunarferli og sýnir enn betur að vert er að skoða tillögu LS um verulega aflaaukningu.

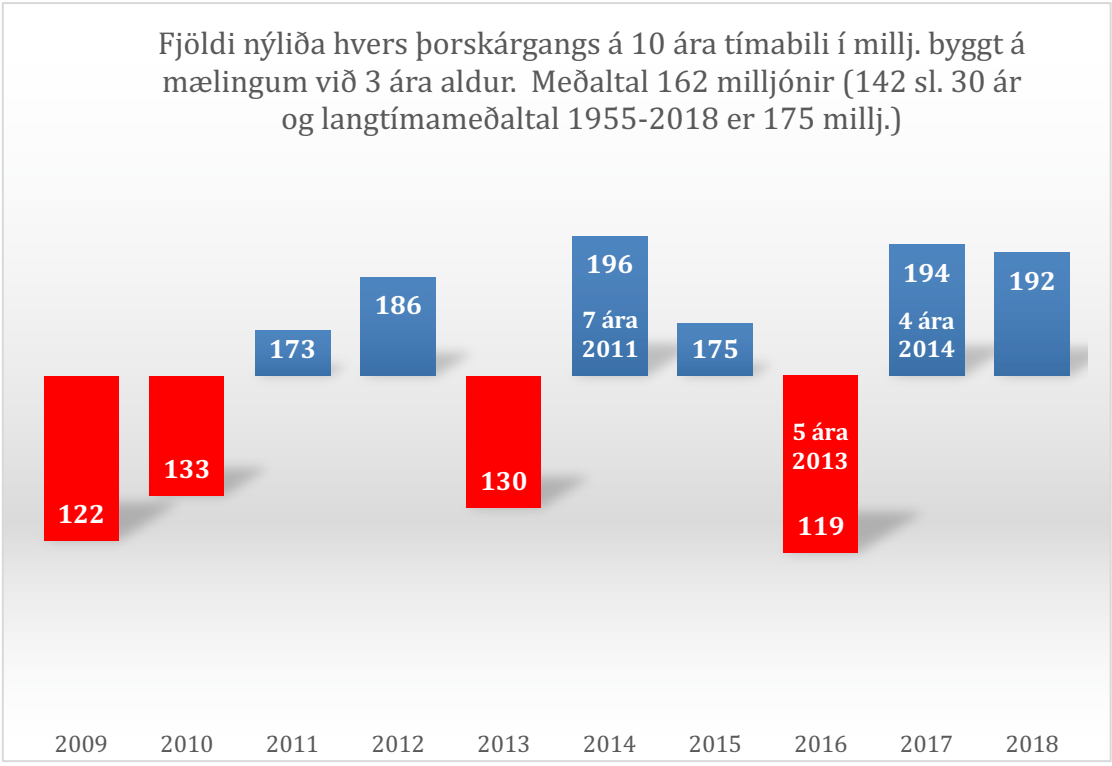
Taflan sýnir stærð veiðistofns í þúsundum tonna eins og Hafrannsókna-stofnun mat hann á hverju ári:

	2015	2016	2017	2018	2019
Ársskýrsla 2015	1.302	1.371*	1.350*		
Ársskýrsla 2016	1.254	1.243	1.191*		
Ársskýrsla 2017	1.263	1.330	1.356	1.444*	
Ársskýrsla 2018	1.303	1.393	1.344	1.357	1.420*

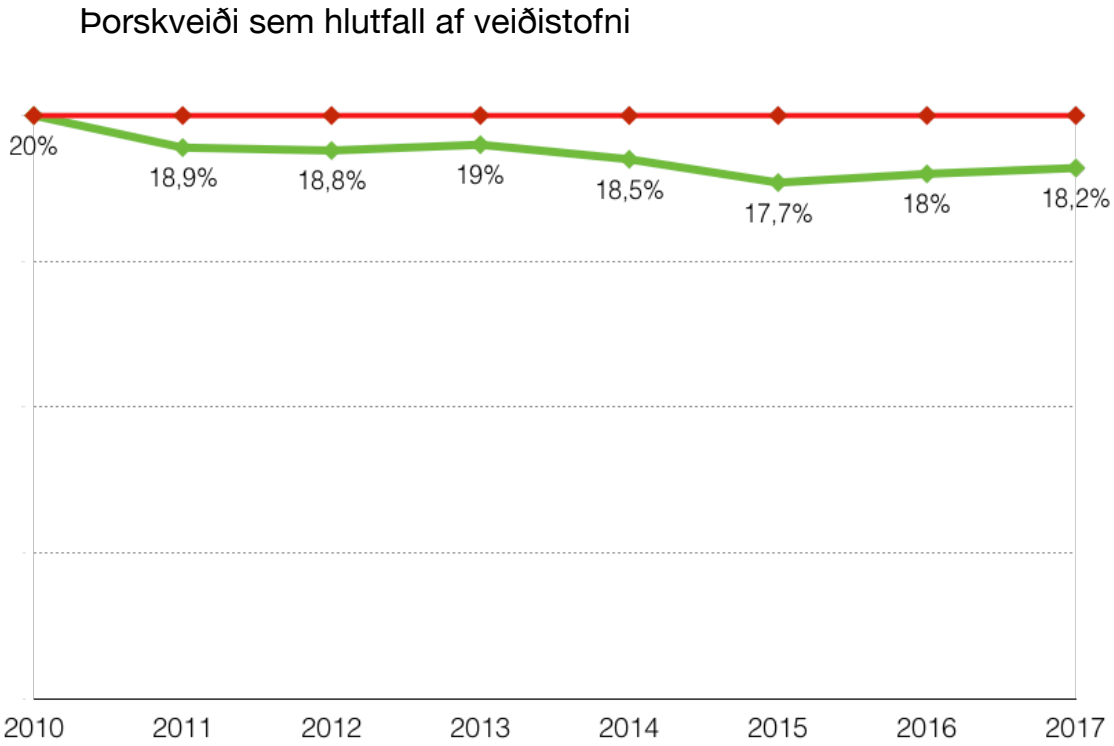
* spár

c. Sterk nýliðun. Útlit er fyrir að veiðar á árinu 2019 verði bornar uppi af 6 stórum árgöngum.

d. Hlutfall þess sem veitt hefur verið ár hvert úr veiðistofninum hefur undangengin sjö ár verið 18,4%, lægst 2015, 17,7%.

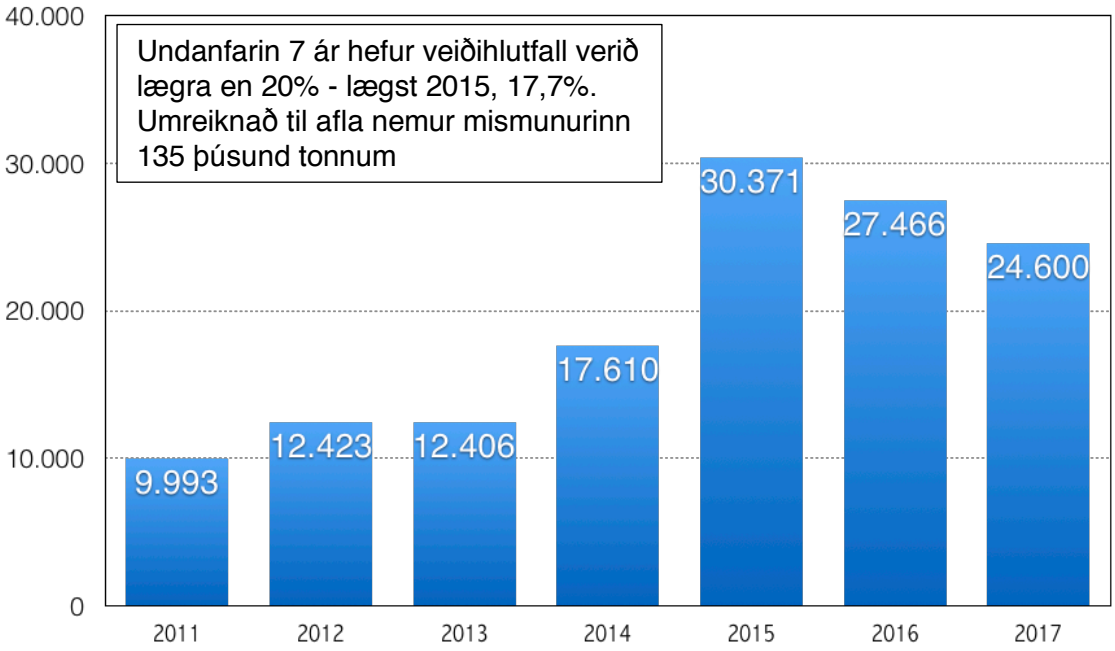

Tillaga LS er að heimilt verði að veiða 289 þúsund tonn af þorski á fiskveiðiárinu 2018/2019, sem er 24.600 tonn umfram tillögu Hafrannsóknastofnunar. Viðbótin er

mismunur á veiðihlutfalli 2017 (afli/veiðistofn) og 20% hlutfalli sem nýtingarstefna stjórnvalda gerir ráð fyrir.

Leyfilegur heildarafli á fiskveiðárinu 2018/2019 verði því 289.037 tonn.

Það hefur verið viðloðandi undanfarin ár að ekki sé tekið tillit til þessa mismunar sem á undangengnum sjö árum er alls 132 þúsund tonn. Stöplaritið sem hér er birt sýnir skiptinguna eftir árum.

Ýsa – tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 58 þúsund tonn.

Á eftir góðum árgangi árið 2007 fylgdu 6 slakir. Niðurstöður af mælingum í ralli 2012 á heildarfjölda 2 ára nýliða í fjórum þeirra, 2008, 2009, 2010 og 2011, varð 83 milljónir. Það var því sannarlega ekki björt sýn sem blasti við mönnum til ýsuveiða.

Á árinu 2013 voru þrír þessara árganga komnir inn í veiðina. Hafrannsóknastofnun ráðlagði 20% niðurskurð en ráðherra ákvað 17,6%. Heildarafli ákveðinn 36 þúsund tonn, sem var fjögur þúsund tonnum meira en Hafró ráðlagði. Við þetta tækifæri mátti sjá fyrirsagnir þar sem Hafrannsóknastofnunin „útilokar ekki veiðistopp“ í ýsu, þar sem hún telur stofninn við „hættumörk“.

LS gagnrýndi ráðgjöfina harðlega og benti á að veiðin væri ekki í samræmi við ástandið sem Hafró upplifði. Það var gríðarleg ýsugengd og voru sjómenn í miklu basli með að nýta veiðiheimildir í þorski vegna mikillar ýsu sem meðafla.

Aðalfundur LS ályktaði um málið þar sem skorað var á ráðherra að auka nú þegar ýsukvóta í 50 þúsund tonn og hækka hlutdeild krókabáta í 25% af heildarúthlutun sem væri til samræmis við veiðar þeirra undanfarinna ára.

Gagnrýnin var helst byggð á að ekki væri mælt á grunnslóð, inn á flóum og fjörðum. Þá var upplifun sjómanna allt önnur en mælingar vísindamanna Hafró gáfu niðurstöðu um.

Á síðasta ári vakti LS athygli sjávarútvegsráðherra á að samkvæmt skýrslum Hafró væri þróunin á hinum lélegu árgöngum allt önnur en stofnunin spáði og lagði til grundvallar þegar ýsukvótinn var skorinn niður um tugi prósenta.

Í skýrslu stofnunarinnar sem hér er til umfjöllunar er staðfest að gæði mælinga var áfátt. Taflan sem hér fylgir sýnir niðurstöður mælinga í ralli 2012 og mat stofnunarinnar í dag á stærð árganganna.

Árgangar:	2008	2009	2010	2011	Samtals
2012 skýrsla	24	23	14	22	83
2018 skýrsla	44	36	23	42	145

Í stað þess að árgangarnir fjórir hafi innihaldið 83 milljónir einstaklinga er nú metið að þeir hafi verið 145 milljónir, munurinn er 75%.

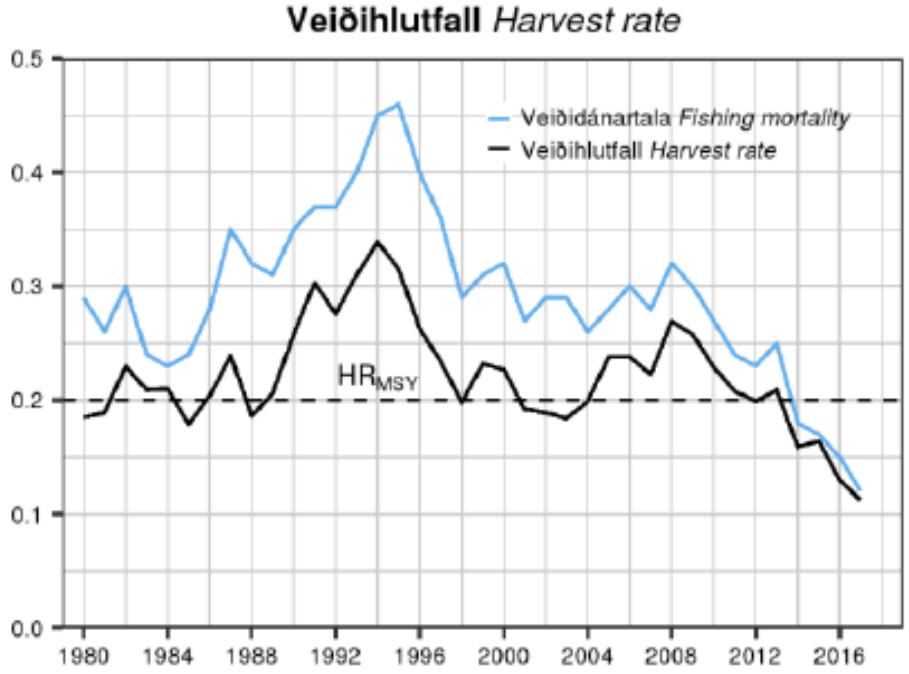
Þróunin er í samræmi við ábendingar LS sem byggði á niðurstöðum úr haustralli og reynslu sjómanna. Vöxtur yngstu árganganna hefur verið meiri en búast mátti við. LS telur að mælingar úr haustralli eigi að fá aukið vægi við útreikning á aflaráðgjöf í ýsu.

Árið 2016 lagði LS til 30% meiri afla en Hafró ráðlagði og ákveðið var. LS telur að upplýsingar í skýrslu Hafrannsóknastofnunar 2018 sýni að það var ekki of geyst farið.

Almennt er viðurkennt að lélegir árgangar í ýsu skila sér hlutfallslega betur inn sem veiðistofn heldur en stórir árgangar. Það hefði Hafrannsóknastofnun átt að hafa hugfast. Markaðslega getur tuga prósenta aukning milli ára eins og nú er raunin orðið erfið.

Ufsi – tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 80 þúsund tonn.

Veiðihlutfall á ufsa er langt undir því að vera ábyrg nýting á tegundinni. Á árinu 2017 var hlutfallið aðeins um 11% - sjá nánar graf úr skýrslu Hafró sem hér fylgir. Stofninn hefur vaxið gríðarlega á stuttum tíma. Rétt er að benda á að það gæti þó breyst á skömmum tíma þar sem ufsi er flökkufiskur og því erfitt að byggja ráðgjöf á mælingum eins og Hafrannsóknastofnun leggur til grundvallar.

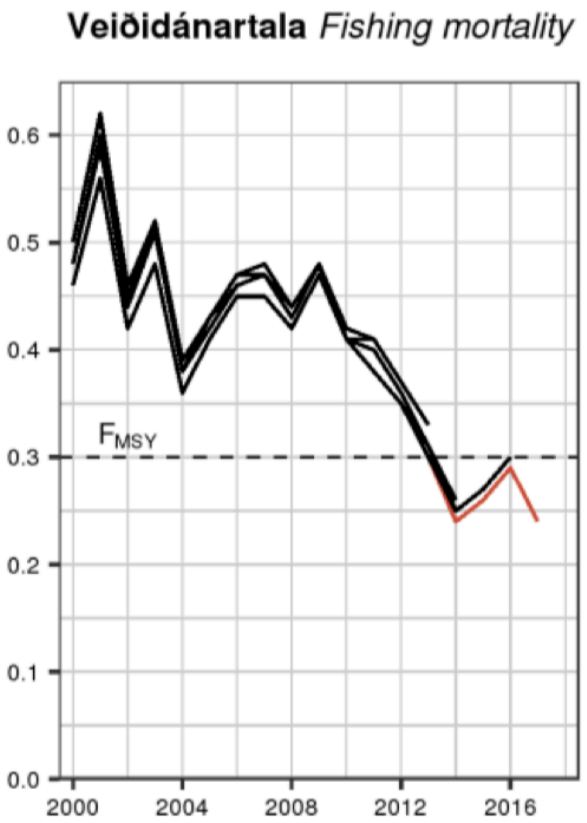
Á undanförnum árum hefur stærri skipum veist erfitt að eiga við ufsann og ekki náð að fullnýta veiðiheimildir. Auk þess hefur verð á ufsa verið óvenju lágt og því ekki hvatt útgerðir til veiða. Útgefið aflamark á ufsa hefur því ekki verið nýtt að fullu með veiðum. Munar þar 37.455 tonnum á fiskveiðárunum [2013/2014 – 2016/2017]. Einnig má gera ráð fyrir að afli á yfirstandandi fiskveiðiári verði töluvert undir útgefnu aflamarki.

Steinbítur – tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 10.000 tonn.

LS er ósammála að ekki skuli bætt meira við í steinbít.

Að sögn smábátaeigenda sem stunda steinbítsveiðar hefur útbreiðslusvæði hans breyst mikið á undanförnum árum. Hann gengur grynnra inn í Vestfirðina og við Strandir. Einnig hefur meira orðið vart við hann fyrir austan land. Það er einróma álit þeirra að stofninn sé að rétta úr kútnum og því eigi að leyfa auknar veiðar. Bent skal á að veiðihlutfall á steinbít hefur á undanförnum fimm árum verið afar lágt sem LS telur að skilað hafi sér í stærri veiðistofni heldur en Hafrannsóknastofnun byggir ráðgjöf sína á. Ástæður þess hversu hlutfallið er lágt er verð sem fæst fyrir hann, ágóði af veiðum ekki nægur.

Myndin er úr skýrslu Hafrannsóknastofnunar og sýnir veiðihlutfall fyrir steinbít.

LS ítrekar þá skoðun að banna eigi beina sókn í steinbít með dregnum veiðarfærum. Þá hvetur LS til að friðunarsvæði á Látragrunni verði stækkuð þannig að steinbítur á hrygningarslóð verði friðaður yfir hrygningar- og klaktíma.

Langa - tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 6 þúsund tonn.

Gríðalegur niðurskurður á aflaheimildum í löngu hefur átt sér stað á undanförnum árum, úr 16.200 tonnum á fiskveiðiárinu 2015/2016 niður í 6.200. Stofnhrun væri hægt að segja að hafi orðið og undrast LS að ekki komi til aðrar skýringar hjá Hafró heldur en að nýliðun hafi brugðist.

Smábátaeigendur höfðu greint minnkandi löngugengd og lögðu til á árinu 2015/2016 að veiðiheimildir yrðu lækkaðar í 14 þúsund tonn, 14% minna en Hafró lagði til.

Keila - tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 4.000 tonn.

LS gerir ekki athugasemdir við ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar.

Mikil breyting hefur orðið á göngumynstri keilu á slóðum smábáta. Minna orðið vart við hana og taka sumir svo sterkt til orða að engu sé líkara en hún sé horfin af þekktum slóðum. Hvort hún sé í útrýmingarhættu skal ósagt látið.

Bein sókn í keilu er ekki lengur stunduð. Helstu ástæður þess eru að auk þess að lítið fæst af henni eru engir kaupendur sem tilbúnir eru að greiða það verð sem gerir veiðarnar arðbærar.

Við veiðar á henni er botnlag þannig að líkur eru á veiðarfæratjóni.

Skötuselur - tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 1.000 tonn.

Skötuselur hefur verið brellinn undanfarin ár. Veiði gýs upp tímabundið, en á milli finnst hann ekki. Sjómenn ræða um það sín á milli að selurinn sé nú meira á dýpinu og færi sig norðar.

LS hefur áður látið þá skoðun í ljós að skötuselur sem veiðist sem meðafli við grásleppuveiðar reiknist ekki til aflamarks, krafa um slíkt er hér með ítrekuð. Skötuselurinn er yfirleitt fullur af rauðmaga og oft eru tæjur af grásleppu sem hann ælir út úr sér þegar hann veiðist. Eftir hrygningu syndir grásleppan aftur út en rauðmaginn, vegna vöktunarhlutverks, tekst á við skötuselinn og endar því oft í gini hans. Nauðsynlegt er að veiða selinn á grásleppumiðunum og má kvótaleysi viðkomandi ekki koma í veg fyrir það.

LS telur að niðursveifla í rauðmaga skýrist að einhverju leyti á viðveru skötusels á hrognkelsamiðum. Það er miður að ekki hafi verið tekið tillit til varnaðarorða félagsins sl. ár varðandi veiðar á skötusel.

Smábátaeigendur sem gera út á skötusel eru sammála um að innreið skötusels á Íslandsmið sé að fjara út.

Grásleppa

Lagt er til í ráðgjöf Hafró að upphafsaflamark verði lækkað um 16%. Er það í samræmi við mælingar sem sýna lækkun vísitölu.

LS hefur gagnrýnt aðferðir Hafró við mælingar og mat á stærð hrognkelsastofnsins.

Upplifun veiðimanna og niðurstöður mælinga hafa oft farið saman. Nú bregður svo við að á flestum svæðum hefur veiði á hvern dag verið betri en á síðustu vertíð.

Blálanga - tillaga LS er að leyfilegur heildarafli verði 1.500 tonn.

LS ítrekar þá skoðun að það hafi verið mistök að kvótasetja blálöngu, farsælla hefði verið að takmarka veiðar með svæðalokunum.

Virðingarfyllst

Axel Helgason formaður

Örn Pálsson framkvæmdastjóri